

# Politik är att materialisera - politisk materialism

Här tar jag upp en materialism som undviker att reducera det politiska till bakomliggande orsaker och förhållanden. Materialisering är ett blivande. Materia förstås inte passivt. Materia förstås inte heller som en mekanisk och deterministisk materialism.

Judith Butler visar i *Bodies that matter* (1993) hur materia materialiserar[1]. När materia materialiserar agerar det på meningsfulla sätt. Materia får betydelse. Queerfeministen och kvantfysiken Karen Barad bygger i *Meeting the Universe Halfway Quantum physics and the entanglement of matter and meaning* (2007) vidare på Butlers materialisering. Materia är aktivt, materia är processer i blivande, materialiserande.

Materiella förhållanden ligger inte bakom det politiska. Materialen styr inte det politiska. För det skulle förutsätta en dualism mellan det politiska och materia. Det skulle förutsätta att politik är icke-materia. Det politiska materialiserar lika mycket som vårväder och gräsängar materialiserar. Det politiska är inte mindre materiellt än stenar.

## Sårbarhetens politik

I sin bok om ickevåld (2009) tar Judith Butler upp hur växter, djur och människor är ontologiskt sårbara och beroende av varandra[2]. Liv är beroende av samarbete. Inget liv kan vara liv ensamt. Liv måste agera tillsammans med andra och annat.

Med sitt sårbarhetsbegrepp liknar Butlers ontologi till viss del anarkisten Kropotkins utvecklingslära i *Inbördes hjälp* (1902). Kropotkin skapar en utvecklingslära om hur växter, djur och samhällen utvecklas genom samarbete snarare än konkurrens. Han skrev *Inbördes hjälp* som en alternativ utvecklingslära till Darwins inbördes konkurrens.

Om Judith Butler främst diskuterar liv (växter, djur, människor) så argumenterar Karen Barad för hur även saker, maskiner, instrument och materia agerar. Och dessa agerar sällan mekaniskt och förutsägbart. De är med

och ändrar förhållanden på märkliga sätt. Instrument och saker är, enligt Barad, mer queer än mekaniskt förutsägbara. Barads materialism är en queermaterialism snarare än en linjär, mekanisk materialism.

## **Performativ materia**

Materia är performativt, enligt Barad. *Performativ* kommer från John Langshaw Austins föreläsning om talhandlingar från 1955[3]. Performativ är en handling som faktiskt förverkligar något. En handling vars syfte fullföljs i och med handlingen. Mål och medel är ett. Performativ är alltså något helt annat än instrumentella handlingar där målet eller förverkligandet ligger i framtiden.

Med hjälp av bland annat Niels Bohrs teori om mätning i kvantfysik visar Karen Barad hur ting intervenerar, bygger och förverkligar. Materia ska därmed inte förstås linjärt som en lång orsakskedja.

Materia intervenerar på meningsfulla sätt. Materia är diskursivt och meningsfullt. Meningsfullt i sig. Inte för att vårt språk gör materia meningsfullt.

Saker och ting intervenerar. De ändrar och ställer till. De blir därför politiska samarbetspartners. Eller så blir saker och ting politiska motståndare. Det går inte att agera politiskt utan att samarbeta med, och göra motstånd mot, annan materia än den mänskliga. Det går inte ens att leva enbart mänskligt.

## **Reducera inte det politiska**

En materialiserande demokrati reduceras inte till vissa institutioner, inte till någon härskare, inte till enbart språkliga argument, inte heller till åsikter och avsikter. Inte till individer eller till individers handlande. Inte heller reduceras politik till mekaniska processer, eller till bakomliggande materiella förhållanden.

Individuella åsikter och avsikter ligger inte bakom demokratin. Språk styr inte demokratin. Materiella förhållanden styr inte demokratin. Ingen av dessa konspirerar. De materialiserar tillsammans. De agerar på olika sätt. Tillsammans.

För att bli politisk gäller det att undvika dualismen politik och materia.

Samtal, åsikter och tankar materialiserar lika mycket som ett berg eller en vind materialiserar. Maskiner, saker och andra former av materia är aktiva aktörer i demokratier. Demokrati för att bli demokrati materialiserar.

Per Herngren

2012-05-12, version 0.1.2

## Referens

Bruno Latour, *Reassembling the Social An introduction to Actor-Network-Theory*, Oxford University Press, 2005.

Bruno Latour, *Artefaktens återkomst*, Stockholm: Nerenius & Santérus förlag, 1998.

Gabriel Tarde, "Sociology 1898", *On communication and social influence*, The University of Chicago Press, 1969.

Gabriel Tarde, *Penal Philosophy*, Patterson Smith, New Jersey, 1968, original 1890.

Judith Butler, *Bodies That Matter: On the Discursive Limits of "Sex"*, Routledge, 1993.

Judith Butler, *Krigets ramar - När är livet sörjbart?*, Hägersten: Tankekraft förlag, 2009.

Karen Barad, *Meeting the Universe Halfway Quantum physics and the entanglement of matter and meaning*, London: Duke University Press, 2007.

Pjotr Kropotkin, *Inbördes hjälp*, Federativs förlag, 1978. Original 1902, London, när Kropotkin levde i exil i England.

John Langshaw Austin, *How to do Things with Words*, The Lectures delivered at Harvard University in 1955. Ed. [J. O. Urmson](#), Oxford: Clarendon, 1962.

Per Herngren om politisk materialism:

[Politik är att materialisera - politisk materialism](#), 2012.

[Saker är också samarbetspartners - Latour & politisk materialism](#), 2012.

[Ting och djur bygger också samhällen – Gabriel Tarde & politisk materialism](#), 2012.

## Fotnoter

[1] Judith Butler, *Bodies That Matter: On the Discursive Limits of "Sex"*, Routledge, 1993.

[2] Judith Butler, *Krigets ramar – När är livet sörjbart?*, Hägersten: Tankekraft förlag, 2009.

[3] John Langshaw Austin, *How to do Things with Words*, The Lectures delivered at Harvard University in 1955. Ed. J. O. Urmson, Oxford: Clarendon, 1962.